СУВЕРЭННАЙ ДЗЯРЖАВЫ

КАМЕНТАРЫЙ У ТЭМУ

Міністэрства па надзвычайных сітуацыях у сучасным выглядзе створана 19 студзеня 1999 года. За гэты час здзейснена больш за 60 гуманітарных місій у 25 краін свету.

— Практычна ў кожнай з гэтых місій мы ўзаемадзейнічалі з Міністэрствам замежных спраў, — расказвае **афіцыйны прадстаўнік Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Віталь НАВІЦКІ.**

Міністэрства замежных спраў дапамагае прайсці ўсе міждзяржаўныя працэдуры і кантактуе з пацярпелым бокам. Да паступлення запыту ад краіны вядуцца перагаворы наконт таго, у чым яна мае патрэбу. Потым гэты запыт прыходзіць па дыпламатычных каналах і супастаўляецца з нашымі магчымасцямі. Беларусь непасрэдна вырашае, што гэта будзе за груз, і з дапамогай МЗС інфармуе аб тым краіну, у якую ён будзе дастаўляцца.

Само аказанне дапамогі практычна заўсёды праходзіць пры падтрымцы беларускіх дыпламатаў — як з цэнтральнага апарату МЗС (дзе вырашаюцца арганізацыйныя пытанні), так і пасольстваў, консульстваў, калі яны ёсць, на тэрыторыі краіны, куды дастаўляецца гуманітарная дапамога.

У апошнія гады беларускія паслы самі прымаюць удзел у працэдуры перадачы дапамогі. Так было і ў Сірыі, і ў Эквадоры, і ва Украіне, і ў В'етнаме. У гэтыя дзяржавы адпраўлены апошнія канвоі дапамогі.

Эквадор — самы далёкі пункт, дзе мы аказвалі дапамогу. Там з-за землятрусу былі маштабныя разбурэнні. Без дапамогі МЗС не абысціся і таму, што ёсць асаблівасці ў дастаўцы грузаў у пэўную краіну. Па словах прадстаўніка МНС, узніклі пытанні з афармленнем грузаў пры іх перавозцы ва Украіне, калі ён ішоў у Данецкую і Луганскую вобласці. Былі патрабаванні ў Міжнароднага камітэта Чырвонага Крыжа, якому гэта дапамога перадавалася на тэрыторыі Украіны. У вырашэнні гэтага пытання садзейнічаў пасол Беларусі.

— Асаблівасць адносін сірыйскай улады да гуманітарнай дапамогі ў тым, што яе ніколі не адпраўляюць на склад. Яна адразу выдаецца тым, хто мае патрэбу, — каму і куды вырашаецца ва ўзаемадзеянні з пасольствам. Я два разы прымаў удзел у гэтых місіях. Мы на самалёце прылятаем, груз размяркоўваецца па машынах, і яны адразу едуць у мячэць, бальніцу. І мы самі перадавалі дапамогу людзям. За тым, каб гэта было хутка і лёгка, і стаіць вялікая праца дыпламатаў, — расказаў Віталь Навіцкі.

Звычайна дастаўка грузаў у Сірыю займае 28—30 дзён. І магчыма, у гэты час у адзін з сірыйскіх партоў прыбыў (або прыбудзе ў найбліжэйшыя дні) чацвёрты гуманітарны груз, які быў сфарміраваны і адпраўлены з Беларусі ў канцы снежня. І, як заўсёды, пры яго разгрузцы і перадачы супрацоўнікі МНС разлічваюць на дапамогу беларускага пасольства.

Адпраўка гуманітарнай дапамогі ў Сірыю.

Фота БелТА.

нашай краіны. У палітычным плане ЮНЕСКА выступае ў ролі трыбуны для прапаганды дасягненняў беларускай навукі, культуры, адукацыі. Гэта, безумоўна, садзейнічае ўмацаванню станоўчага іміджу Беларусі на міжнароднай арэне. У практычным плане такое супрацоўніцтва адкрывае перад установамі навукі, культуры і адукацыі нашай краіны магчымасці ўдзелу ў міжнародных інтэлектуальных абменах для прыцягнення міжнароднага вопыту, інфармацыйных матэрыялаў, экспертнай, тэхнічнай і іншай дапамогі.

Трэба адзначыць, што Беларусь абрана ў кіруючы орган арганізацыі — Выканаўчую раду ЮНЕСКА на перыяд 2017—2021 гадоў. Перакананчая перамога нашай краіны на гэтых выбарах з'яўляецца адлюстраваннем яе аўтарытэту на міжнароднай арэне. ЮНЕСКА высока ацэньвае заслугі Беларусі ў галіне захавання і развіцця нацыянальнага патэнцыялу ў адукацыі, навуцы і культуры. Удзел у рабоце Выканаўчай рады дае нам магчымасць уплываць на фарміраванне палітыкі арганізацыі і прасоўваць свае інтарэсы.

— Беларусь працягвае руку многім краінам, якія апынуліся ў цяжкім становішчы з-за прыродных катастроф або ваенных дзеянняў. Якая роля МЗС у ажыццяўленні такой дапамогі? Ці існуюць пэўныя крытэрыі пры выбары краін, якім будзе прапанавана садзейнічанне?

— ПРЫТРЫМЛІВАЮЧЫСЯ прынцыпу салідарнасці, мы заўсёды гатовы аказаць пасільную дапамогу замежным сябрам і партнёрам, якія апынуліся ў складанай сітуацыі. У гэтай справе МЗС традыцыйна супрацоўнічае з калегамі з іншых ведамстваў, перш за ўсё з Міністэрствам па надзвычайных сітуацыях.

Толькі ў апошнія гады па рашэнні Прэзідэнта Беларусі былі рэалізаваны гуманітарныя праекты ў шэрагу краін свету, сярод якіх В'етнам, Грузія, Малдова, Украіна, Эквадор.

Варта адзначыць, што мы імкнёмся аказаць дапамогу ўсім, хто да нас звяртаецца. Відавочна, што буйным прыродным ці тэхнагенным катастрофам можна супрацьстаяць толькі разам. Салідарная пазіцыя Беларусі заўсёды выклікае падзяку.

Напрыклад, мінулае лета, як вы памятаеце, было сухім і спякотным. Ад гэтага пакутавалі не толькі мы, але і краіны Балтыі і Скандынавіі. У Швецыі і Латвіі распачаліся буйныя лясныя пажары. Улічваючы, што на тушэнне пажараў сваімі сіламі Латвіі спатрэбіцца шмат часу, афіцыйная Рыга па дыпламатычных каналах звярнулася да нас па дапамогу. Безумоўна, мы аператыўна адрэагавалі, і верталёт беларускага МНС прымаў удзел у тушэнні пажараў. Што датычыцца Швецыі, то мы праз пасольства ў Стакгольме прапанавалі дапамагчы ў тушэнні пажараў і там, за што шведскі прэм'ер шчыра падзякаваў.

З гэтых прыкладаў бачна, што мы гатовы дапамагчы ўсім, каму патрэбна падтрымка ў складаны час.

Мы прыходзім на дапамогу не толькі з-за прыродных катастроф. Беларусь не можа заставацца абыякавай да цяжкай гуманітарнай абстаноўкі ў Сірыі з-за працяглага ўзброенага канфлікту.

У 2015—2018 гадах сірыйскаму боку былі перададзены тры партыі гуманітарнай дапамогі — прадукты харчавання, лекі, дзіцячая вопратка і абутак. Як вы ведаеце, менавіта ў гэты час ажыццяўляецца чарговая акцыя па адпраўцы гуманітарнага грузу з Беларусі ў Сірыю. Міністэрства замежных спраў, пасольства Беларусі ў Дамаску аказваюць МНС неабходнае садзейнічанне ў фарміраванні і дастаўцы гэтых гуманітарных грузаў.

Беларусь штогод ажыццяўляе гуманітарныя акцыі па арганізацыі адпачынку і аздараўлення дзяцей з краін, якія пацярпелі ад ваенных дзеянняў ці прыродных катастроф. У нас ужо праходзілі аздараўленне дзеці з Сірыі, Японіі, Кітая, і гэтую практыку плануецца працягнуць. МЗС і пасольствы актыўна ўзаемадзейнічаюць у гэтым кірунку з Міністэрствам адукацыі.

— Нядаўна вы параўналі службу дыпламатаў з ваеннай, бо яны «вядуць баталіі на палітычнай, эканамічнай і гуманітарнай міжнародных пляцоўках». Якім чынам сёння МЗС супрацоўнічае з ведамствамі, якія непасрэдна адказваюць за бяспеку нашай краіны?

— ПАЛІТЫЧНЫЯ, ваенныя і іншыя аспекты нацыянальнай, рэгіянальнай і міжнароднай бяспекі звязаны паміж сабой. У забеспячэнне бяспекі ўцягнутыя ўсе дзяржаўныя органы. Таму для МЗС цеснае ўзаемадзеянне з міністэрствамі і ведамствамі так званага сілавога блока, але і не толькі з імі — неад'емны элемент штодзённай дзейнасці. Па ўсіх пытаннях, якія закранаюць нацыянальную і міжнародную бяспеку, мы працуем у цеснай звязцы.

Вы ведаеце прымаўку, што пакуль не пачалі гаварыць гарматы, слова належыць дыпламатам, і я б дадаў, што, калі пачалі гаварыць, то дыпламаты абавязаны працаваць разам з Міністэрствам абароны. Так, сумесна з гэтым ведамствам мы вырашаем задачы па выкананні нацыянальных абавязацельстваў па міжнародных дагаворах і пагадненнях у галіне кантролю над узбраеннямі і раззбраення, напрыклад, па Дагаворы аб звычайных узброеных сілах у Еўропе. (**«Звязда»**: У гэтай галіне Беларусь таксама выконвае абавязацельствы па Дагаворы па адкрытым небе, Венскім дакументе 2011 года аб мерах умацавання даверу і бяспекі, Канвенцыі аб забароне супрацьпяхотных мін і шэрагу іншых). Добрым прыкладам нашага супрацоўніцтва стала поўнае знішчэнне ў Беларусі супрацьпяхотных мін у рамках адпаведнай Канвенцыі.

Мы аказваем садзейнічанне ў пашырэнні штату ваенных дыпламатаў Беларусі. У прыватнасці, па дыпламатычных каналах праводзім працэдуру ўзгаднення з замежнымі краінамі прызначэння адпаведных прадстаўнікоў пры нашых замежных установах.

МЗС па дыпламатычных каналах узгадняе палёты паветраных суднаў Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь праз тэрыторыю замежных дзяржаў і, наадварот, у рамках выканання рэйсаў ваеннага паветранага транспарту іншых краін праз беларускую тэрыторыю.

А вось яшчэ адзін цікавы, на мой погляд, прыклад супрацоўніцтва. Летась сумесна з калегамі з Міністэрства абароны было арганізавана наведванне прадстаўнікамі замежнага дыпламатычнага корпуса 120-й асобнай гвардзейскай механізаванай брыгады Паўночна-Заходняга аператыўнага камандавання. Мерапрыемства дазволіла прадэманстраваць высокую арганізаванасць і абараназдольнасць нашых вайскоўцаў, а таксама гатоўнасць да ўзаемадзеяння па забеспячэнні стабільнасці ў рэгіёне. Замежныя дыпламаты асабліва падкрэслівалі адкрытасць беларускага боку ў ваеннай вобласці.

З Камітэтам дзяржаўнай бяспекі ўзаемадзейнічаем па пытаннях барацьбы з міжнародным тэрарызмам і выканання глабальных антытэрарыстычных канвенцый ААН.

Разам з Дзяржкамваенпрамам, КДБ, Дзяржаўным мытным камітэтам і шэрагам іншых ведамстваў прымаем неабходныя меры для недапушчэння распаўсюджвання матэрыялаў, тавараў і тэхналогій, якія могуць быць выкарыстаны для стварэння зброі масавага знішчэння.

КАМЕНТАРЫЙ У ТЭМУ

Узважаную шматвектарную палітыку міжнароднага супрацоўніцтва ў рамках сваёй кампетэнцыі выбудоўвае Дзяржпагранкамітэт. Планамерная і паступальная работа ў гэтым кірунку праводзіцца ў цесным узаемадзеянні і пры падтрымцы МЗС, якое ў цэлым адказвае за знешнепалітычнае забеспячэнне пагранічнай бяспекі.

— Адным з кірункаў сумеснай з МЗС дзейнасці з'яўляецца дэлімітацыя і дэмаркацыя граніцы, дзе ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь Дзяржпагранкамітэт удзельнічае ва ўсталяванні Дзяржаўнай граніцы, а таксама выконвае задачы па праверцы праходжання і арганізацыі яе ўтрымання, — расказвае **Раман ПОДЛІНЕЎ, начальнік упраўлення міжнароднага супрацоўніцтва Дзяржаўнага пагранічнага камітэта.**

З 1992 да 1997 года пагранічнае ведамства разам з МЗС актыўна ўдзельнічала ў рабоце сумесных з іншымі дзяржавамі камісій па дэлімітацыі граніцы з Літоўскай Рэспублікай, Латвійскай Рэспублікай і Украінай.

Работа ў гэтым кірунку працягваецца і сёння. Так, у 2008 годзе завершана дэмаркацыя мяжы з Літвой, у 2009 годзе — з Латвіяй. Вядуцца работы па дэмаркацыі беларуска-ўкраінскага ўчастка граніцы, якія плануецца завяршыць да 2026 года.

Дзяржпагранкамітэт ва ўзаемадзеянні з МЗС удзельнічае ў распрацоўцы праектаў, звязаных з рэжымам Дзяржаўнай граніцы і супрацоўніцтвам па пагранічных пытаннях.

— З Расійскай Федэрацыяй нарматыўная прававая база налічвае больш за 20 дакументаў. Яны прадугледжваюць, што ва ўмовах адкрытасці мяжы паміж Рэспублікай Беларусь і Расійскай Федэрацыяй нашы дзяржавы будуць ажыццяўляць належныя меры на сваіх межах з трэцімі краінамі для бяспекі адзін аднаго і супрацоўнічаць у вырашэнні пагранічных пытанняў, — адзначае Раман Подлінеў.

Яшчэ адным важным кірункам сумеснай дзейнасці Дзяржпагранкамітэта і МЗС з'яўляецца прыцягненне міжнароднай тэхнічнай дапамогі для павышэння пагранічнай бяспекі. Асноўнымі донарамі выступаюць Еўрапейскі саюз, Міжнародная арганізацыя па міграцыі, ПРААН, УВКБ ААН, АБСЕ, а таксама Дзярждэпартамент і Міністэрства энергетыкі ЗША.

— У гэтым пытанні мы ўзаемадзейнічаем больш за 15 гадоў. За гэты час агульны аб'ём прыцягнутай дапамогі ў інтарэсах пагранічнага ведамства складае больш за 50 мільёнаў еўра. Пры гэтым, значны ўклад у прадстаўленне інтарэсаў пагранічнікаў уносяць замежныя ўстановы Рэспублікі Беларусь, — прыводзіць лічбу Раман Подлінеў.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

КАМЕНТАРЫЙ У ТЭМУ

Сапраўдным беларускім «Артэкам» празвалі дзіцячы адукацыйна-аздараўленчы цэнтр «Зубраня», які размясціўся на маляўнічым беразе Нарачы. За два апошнія гады яго наведалі 3500 хлопцаў і дзяўчат з 16 краін свету. Пазнаёміцца з «Зубранём» яны змаглі пры непасрэднай дапамозе беларускіх пасольстваў і дыпламатаў.

На працягу сямі гадоў цэнтр запрашае паправіць здароўе дзяцей з Японіі, якія пацярпелі ад аварыі на станцыі «Фукусіма». Кожны год у нашу краіну прыязджае каля 120 хлопцаў і дзяўчат. Ініцыятарам праекта выступіў былы пасол Беларусі ў Японіі Сяргей Рахманаў. Сёння гэту справу працягвае кіраўнік пасольства Руслан Есін.

Усе арганізацыйныя пытанні па адпачынку, у першую чаргу, вырашае дыпламатычнае прадстаўніцтва. Асабіста займаўся падрыхтоўкай аздараўлення дзяцей з пагранічнага рэгіёна былы пасол у Сірыйскай Арабскай Рэспубліцы Аляксандр Панамароў. Летась да нас прыехалі 500 сірыйскіх дзяцей. Арганізаваць візіт, які, на думку многіх юнакоў і дзяўчат, стаў найлепшай падзеяй, што адбылася за апошні час у іх жыцці, было складана. «У краіне, дзе ідуць ваенныя дзеянні, цяжка сабраць дзяцей, забяспечыць пералёт. Яны ляцелі праз Бейрут, — расказвае **Надзея АНУФРЫЕВА, дырэктар цэнтра «Зубраня»**. — У студзені 2018 года праводзілася змена «Інтэлект.Творчасць. Спорт», калі сірыйскія і беларускія дзеці ўдзельнічалі ў алімпіядах па разнастайных навуках, і ў музычных, балетных, вакальных, спартыўных спаборніцтвах. Атрымалася не толькі аздараўленчая праграма, але і адукацыйная».

Таксама супрацоўнічае з беларускім «Артэкам» пасольства нашай краіны ў Туркменістане і яго кіраўнік Алег Табанюхаў. Тры гады ў лагер прыязджаюць дзеці са школы імя А. С. Пушкіна, што ў Ашгабаце. Тут карысць яны атрымліваюць у квадраце — удасканальваюць і рускую мову, і здароўе. Пастаянна пры непасрэдным удзеле пасольства выдзяляецца квота на наведванне цэнтра дзецям з беларускамоўнай гімназіі ў Вільнюсе. Працуе лагер і над супрацоўніцтвам з Кітаем. Налета, па планах, наведаюць Мядзельшчыну больш за 100 дзяцей з Паднябеснай.

Такое міжкультурнае ўзаемадзеянне, арганізаванае пры дапамозе дыпламатаў, не толькі дае магчымасць замежным гасцям паправіць здароўе і пазнаёміцца з Беларуссю, але і ўзбагачае айчынную моладзь. Падчас сумесных змен падрастаючае пакаленне беларусаў развівае крос-культурныя камунікацыйныя веды і практыкуе замежныя мовы.

Мы ўжо закраналі сёння тэму цеснага супрацоўніцтва з МНС у рамках акцый па дастаўцы гуманітарнай дапамогі з Беларусі замежным дзяржавам.

Па пытаннях міжнародна-прававога ўсталявання Дзяржаўнай мяжы МЗС шчыльна працуе з Дзяржаўным пагранічным камітэтам, Дзяржкамаёмасці, Мінтрансам, Мінпрыроды, мясцовымі органамі ўлады. У гэтай справе пагранічнікі, дыпламаты, геадэзісты, картографы, іншыя спецыялісты — адзіная каманда.

Ведаеце, паслядоўная і адказная знешняя палітыка Беларусі, пра якую сёння добра вядома на міжнароднай арэне, — гэта вынік у тым ліку эфектыўнага міжведамаснага ўзаемадзеяння і сумеснай працы. Таму, карыстаючыся магчымасцю, хацеў бы падзякаваць калегам з іншых ведамстваў за плённае супрацоўніцтва з МЗС.

— Хто з былых ці сённяшніх дзеячаў на знешнепалітычнай сусветнай арэне з'яўляецца аўтарытэтам менавіта для вас?

— НА шчасце, у маім асяроддзі нямала людзей, да якіх я адчуваю пачуццё глыбокай павагі і прызнання. Іх вылучаюць асаблівыя якасці — асабістыя і прафесійныя, якія мне імпануюць, якія імкнуся пераймаць і па меры магчымасці «рэтрансляваць».

Адукаванасць, сумленнасць, адказнасць і адданасць сваёй справе, чуласць і ўвага да людзей — вось толькі некаторыя з іх.

Хацеў бы адзначыць выдатных беларускіх дыпламатаў, якія ўнеслі неацэнны ўклад у станаўленне нацыянальнай дыпламатычнай службы і беларускай дзяржаўнасці. Асабіста для мяне яны з'яўляюцца прыкладамі мудрасці і дальнабачнасці, сапраўднага патрыятызму і адданасці Айчыне. У іх ліку перш за ўсё назаву Кузьму Венедзіктавіча Кісялёва, Анатоля Емяльянавіча Гурыновіча.

Гэты спіс можна працягваць. Галоўнае, што, на мой погляд, аб'ядноўвае гэтых людзей, — кожны з іх у свой час і на сваёй пасадзе спрыяў стварэнню трывалага знешнепалітычнага падмурка нашай краіны, умацаванню яе суверэнітэту, адстойваў нацыянальныя прыярытэты і садзейнічаў уваходжанню беларускай дзяржавы ў сусветную супольнасць у якасці паўнапраўнага члена. Не ў апошнюю чаргу дзякуючы ім Беларусь здолела заняць «свой пачэсны пасад між народамі», які сённяшні МЗС імкнецца актыўна захоўваць і ўмацоўваць.

Марыя ДАДАЛКА,
Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Вяршыні Андрэя Грамыкі

«Звязда» задала некалькі пытанняў пра нашага земляка, патрыярха дыпламатыі і міністра замежных спраў СССР з 1957 да 1985 года Андрэя Андрэевіча Грамыку, ураджэнца вёскі Старыя Грамыкі (цяпер у Веткаўскім раёне Гомельскай вобласці) яго ўнуку — Аляксею Анатольевічу ГРАМЫКУ, дырэктару Інстытута Еўропы Расійскай акадэміі навук, доктару палітычных навук.

— Аляксей Анатольевіч, што з дасягненняў Грамыкі-дыпламата асабліва актуальна сёння?

— Думаю, гэта, па крайняй меры, тры рэчы.

Па-першае, стварэнне Арганізацыі Аб'яднаных Нацый у ліпені 1945 года на міжнароднай канферэнцыі ў Сан-Францыска. З тых часоў мінула 73 гады, але ААН не толькі захавалася, яна застаецца на парадак вышэйшай па сваім аўтарытэце і ўніверсальнасці, чым любая іншая міжнародная арганізацыя.

Па-другое, падпісанне шэрагу асноватворных міжнародных пагадненняў па кантролі над узбраеннямі і нераспаўсюджванні. Найбольш важныя з іх працягваюць дзейнічаць і ўтрымліваць свет, па меншай меры пакуль, ад безаглядняй гонкі ўзбраенняў, у тым ліку ў ядзернай сферы. Гэта і дагавор 1963 года аб забароне выпрабавання атамнай зброі ў трох сферах, і дагавор 1968 года аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі. Вядома, дамовы з ЗША аб абмежаванні стратэгічных наступальных узбраенняў (СНУ); іх спадчыннік — СНУ-3, падпісаны Расіяй і ЗША ў 2010 годзе. Вельмі важным быў дагавор аб абмежаванні сістэм супрацьракетнай абароны 1972 года. Выхад з яго ЗША ў 2002 годзе заклаў міну запаволенага дзеяння пад сусветную архітэктуру бяспекі.

І, па-трэцяе, бясспрэчна, выдатным дасягненнем савецкай дыпламатыі быў Хельсінкскі заключны акт Нарады па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе ў 1975 годзе, які змяшчае так званы дэкалог. Нездарма цяпер на самым высокім узроўні працягвае абмяркоўвацца ідэя «Хельсінкі-2». У яе прасоўванні вялікую ролю адыгрывае Беларусь.

— Якія, на ваш погляд, рысы характару дапамаглі Андрэю Андрэевічу Грамыку дамагчыся галоўных перамог на дыпламатычнай ніве?

— У першую чаргу — гэта неймаверная цяга да ведаў, да аналітыкі, да пранікнення ў сутнасць рэчаў. Гэта настойлівасць, паслядоўнасць, творчы падыход да дасягнення мэт, павага да іншага пункту гледжання. Вядома, гэта і прыроджаныя ўзровень інтэлекту і бліскучая памяць. Але, упэўнены, што нават такія якасці не дапамаглі б дзеду раскрыць свой патэнцыял у поўнай меры, калі б не шалёная працавітасць, працэс саманавучання даўжынёю ў жыццё і, вядома, адданасць Радзіме, у тым ліку радзіме малой — Гомельшчыне.

— У 2019 годзе вялікаму дыпламату савецкай эпохі, як заслужана называюць Андрэя Грамыку, споўнілася б 110 гадоў. Раскажыце, як яго памяць будзе ўшаноўвацца абедзвюма краінамі — Беларуссю і Расіяй?

— 18 ліпеня 2019 года Андрэю Андрэевічу споўнілася б 110 гадоў. У новым годзе ў гонар гэтай падзеі пройдзе шэраг навуковых канферэнцый, з'явяцца прысвечаныя яму і гісторыі дыпламатыі новыя дакументальныя фільмы; будзе створана Асацыяцыя міжнародных даследаванняў імя А. А. Грамыкі з удзелам вядомых расійскіх і беларускіх навукоўцаў, дыпламатаў, палітыкаў.

Цікавінкі дыпламатыі

ХТО ТАКІ ДУАЕН?

У дыпламатычным лексіконе існуе паняцце дуаен — гэта неафіцыйны пратакольны кіраўнік дыпкорпуса, старэйшы па класе і часе знаходжання ў краіне пасол аднаго з прадстаўніцтваў. У адпаведнасці з прынятай практыкай менавіта дуаен можа рабіць заявы на разнастайных мерапрыемствах ад імя ўсяго дыпкорпуса. Дуаенам у Беларусі доўгі час быў пасол Расіі Аляксандр Сурыкаў. Ён працаваў у нашай краіне 12 гадоў. Сёння дуаенам з'яўляецца Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Палесціны Халед Арыкат, які ўзначальвае дыппрадстаўніцтва сваёй краіны з 2011 года.

ФЕЛЬД'ЕГЕРЫ НА СЛУЖБЕ

Гісторыя дыпламатычных службаў па сутнасці пачыналася з «ганцоў», якія дастаўлялі граматы ў замежныя дзяржавы. Са з'яўленнем электроннай сувязі падобная місія не страціла значнасці — у дыпламатыі па-ранейшаму ў асаблівых выпадках прызнаюцца толькі арыгіналы. У МЗС існуе дыпламатычная пошта — асаблівы від сувязі з дыпламатычнымі ўстановамі за мяжой. Сёння «асаблівую» карэспандэнцыю за мяжу рэгулярна дастаўляюць спецыяльныя кур'еры фельд'егерскай службы.

ПЕРШЫ ДОМ МЗС

У 1919 годзе Камісарыят па замежных справах Беларусі пачаў сваю дзейнасць у доме № 21 па вуліцы Койданаўскай у Мінску. У той час яна была адна з цэнтральных у сталіцы: на ёй размяшчаліся шматлікія ўстановы, прыватныя клінікі. У 1922 годзе з нагоды пяцігадовага юбілею Кастрычніцкай рэвалюцыі вуліца атрымала сучасную назву — Рэвалюцыйная. Вядома, што будынак па Койданаўскай, 21 захаваўся на Рэвалюцыйнай, толькі змяніў нумар на 15. Сёння там размяшчаецца Пасольства Швецыі. Дарэчы, першым камісарам па замежных справах быў Усевалад Фальскі, які сумяшчаў працу дыпламата з прафесіяй артыста.

МЕДЫК-ДЫПЛАМАТ

Значны ўклад у станаўленне дыпламатычнай службы Беларусі ўнёс Кузьма Кісялёў, які займаў пасаду і намесніка старшыні Савета Народных Камісараў БССР, і міністра замежных спраў БССР. Ён кіраваў дэлегацыяй нашай краіны падчас стварэння ААН у 1945 годзе, куды Беларусь увайшла ў рангу краіны-заснавальніцы. Такім чынам, пад Статутам ААН былі подпісы двух беларусаў — Андрэя Грамыкі (як прадстаўніка СССР) і Кузьмы Кісялёва. Па адукацыі ён быў урачом-неўрапатолагам, таму менавіта Кузьма Кісялёў прапанаваў беларускаму кіраўніцтву стварыць анкалагічную бальніцу. Спецыялізаваныя цэнтры па барацьбе з анкалогіяй былі ў той час толькі ў Маскве, Ленінградзе і Кіеве. Ідэю падтрымалі і хадайнічалі аб гэтым перад Масквой, якая выдзеліла сродкі. Будаўніцтва пачалося, але з цягам часу грошы скончыліся. Таму аднойчы, выступаючы на трыбуне ААН, Кісялёў самавольна дабавіў у тэкст зваротку, што ў Беларусі ўжо будуюць анкалагічную бальніцу, і запрасіў гасцей паглядзець, як ідзе працэс. Інфармацыю разнеслі газетчыкі па ўсім свеце. І тады сродкі з Масквы выдзелілі другі раз. Кісялёву такую недысцыплінаванасць не даравалі. Праз пэўны час яго знялі з паста намесніка старшыні Савета Міністраў і пакінулі толькі міністрам замежных спраў БССР. Па ўспамінах яго дзяцей, пасля гэтай падзеі ён сказаў: «Дзеці, пасты прыходзяць і сыходзяць, а бальніцы застаюцца».